

MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA 2012

2012-ben is nagy sikerrel rendeztük meg a Múzeumok Éjszakáját, amelyen közel 5000 látogató vett részt. Tematikus programcsokrot állítottunk össze, „ínyencséget” válogattunk – könyv, zene, térkép, színház, kéziratok, metszetek kerültek az étlapra, melyet a Közel-Kelet inspirált.

Ennek jegyében érkezett hozzánk – a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával januárban indított KönyvTÁrlat című irodalmi-kultúrtörténeti programsorozatunk szezonzáró délutánjára – meghívott vendégünk, Simon Róbert orientalista, Koránfordító professzor. Egykori kollégánk, Tüske László arabista, egyetemi adjunktus beszélgetett vele, többek között az iszlám törvénykezésről és szokásjogról, valamint a professzor úr könyveiről és egyéb, a témához kapcsolódó művekről. Az elhangzottak zenei „illusztrációjáról” a Canlar együttes és Somi Panni táncművész társulata gondoskodott – több látogató szerint is csodálatos élményt nyújtva.

Ha Kelet, akkor fűszerek – hiszen innen származnak a nálunk is tetőpontja felé közeledő gasztronómiai világtrend követői számára elengedhetetlen egzotikus hozzávalók: többek között a kasszia, a szegfűszeg, a sáfrány, a szerecsendió. Ám ha kicsit kutakodunk a könyvtár anyagában, meglepődve tapasztalhatjuk, hogy a mai, sokak számára újszerű gasztronómiai divat és ízlés Magyarországon igen régi gyökerekkel bír: a Régi Nyomatványok Tárának vezetője ajánlotta figyelmünkbe az első magyar nyelven nyomtatott szakácskönyvet, amelyet Mautner Zsófiával, a *Chili és vanília* szerzőjével közösen dolgoztunk fel. A neves gasztronómiai szakértő ennek az 1695-ben megjelent könyvnek – amelyből a miénken kívül csak két példány létezik a világon, és amelyet ki állítottunk – a receptjeire építette fűszerbemutatóját. Négyszáz évvel ezelőtt ismeretlen volt nálunk a pirospaprika, ugyanakkor bőven használtak húshoz, halhoz, édességhez

Mautner Zsófia fűszerkóstolója

Raktárlátogatók

egyaránt „szegfűvet, fahajat, gyömbért, sáfrányt, mondolát, fűgét, nád mézet”. A résztvevők közelről is megnézhatték, megszagolhatták a rengeteg kiváló minőségű fűszert, amelyet Zsófi magával hozott, és megkóstolhatták saját fűszerkeverékével ízesített pattogatott kukoricáját is.

Akinek az érdeklődését az előadások felkeltették a fűszerutak, illetve vonzódást érzett a keleti kultúra iránt, annak csak pár lépést kellett megtennie, hogy a Térképtárban vagy a Színháztörténeti, illetve a Zeneműtárban, a Kézirattárban, a Plakát- és Kisnyomtatványtárban, vagy kis kiállítóterünkben még többet megtudhasson a keleti kultúráról, illetve hatásáról az európai művészetre. A Térképtárban a könyvtáralapító gróf Széchényi Ferenc térképgyűjteményének darabjai voltak láthatók, illetve a felnőttek és gyerekek kipróbálhatták, hogyan tudtak volna tájékozódni a régi korok helymeghatározó műszerei segítségével. Aki kockázatmentesebb módon kívánta felfedezni a Keletet, megnézhetette a Színháztörténeti Tár kiállítását, amelyen a Kelet inspirálta operák – többek között a *Szöktetés a szerájból* – díszlet- és jelmeztervei voltak láthatók, és rögtön meg is hallgathatta az operarészleteket a Zeneműtár munkatársai által készített összeállítás segítségével. Színházi ismereteiket kvízzjátékokkal teheték próbára az érdeklődők, a gyerekeket papírkézműves foglalkozás is várta. A Plakát- és Kisnyomtatványtárban Libay Lajos 19. századi festő egyiptomi akvarelljeit állították ki a kollégák, az V. szinti kiállítóterben pedig az

Ezeregyéjszaka történeteit feldolgozó könyvek voltak láthatók.

A Kézirattár idén is hihetetlenül gazdag kincseket mutatott be: kéziratokat, metszeteket, antikvákat annak a 16. századi, magyarok vezette delegációnak az útjáról, amelyik felfedezte egy ankarai templom falába vésve a birodalomalapító Augustus császár tetteit – ez az óorkutatás egyik legfontosabb forrása a mai napig.¹

Bizonyos, hogy a könyvtárban ilyenkor a legtöbben a titkokra kíváncsiak. Évek óta már előzetesen jelentkezők az érdeklődők a raktári és könyvtári körsétákra, most is folyamatosan indultak a csoportok egészen hajnalig, megnézték a könyvtár legnagyobb, legnehezebb és legkisebb könyvét, a raktárakból az olvasótermekbe a könyveket továbbító telelift-rendszert, az olvasótermet és természetesen a csodálatos kilátást az erkélyeinkről.

Nagyon sikeres volt idén is a restaurátorok és a kötészetben dolgozó munkatársak mini-kiállítása, amelyen bemutatták munkájukat, és kézműves foglalkozásaik, amelyeken délután öttől hajnali kettőig folyamatosan várahoztak az érdeklődők a felszabaduló helyekre, hogy kipróbálhassák a japán könyvkötés-technikát, a könyvfűzést, vagy papírvirágot készíthessenek.

Másfajta virágot is lehetett készíteni ezen az éjszakán, méghozzá rózsát, valódi herendi porcelánból. Az utolsó próbálkozó hajnalban

¹ Részleteiről lásd a következő cikket. (szerk. megj.)

háromnegyed kettőkor kezdte a porcelánmasszát apró golyókká gyúrni, majd kialakítani a cseppformát, amiből a szirmok rakhatók össze. Megállás nélkül dolgozott a herendi festőmester is, aki most nem porcelánokat, hanem a hölgyek körmét díszítette. Nagyon sokan voltak kíváncsiak a *Ragyogás – Porcelán- és könyvrítkaságok* című kiállításunkra is, amelynek kurátora három alkalommal tartott teltházas tárlatvezetést ezen az éjszakán. Fél kilenctől tízig hastáncos hölgyek bemutatója és tánctanítás szórakoztatta a közönséget. Nagy forgalmat bonyolított le a Fűszerész is, standja csodás illatokkal és hatalmas választékkal várta a közönséget.

Végül, de egyáltalán nem utolsó sorban – sokkal inkább azért, mert talán ez a program mutatja fel leginkább a könyvtár megújításának, a fiatalok bevonásának lehetőségét – nagy örömmel számolunk be a „Dinamó Művház” interaktív színházi performanszáról. Nyolc tehetséges fiatal – színházi- és iparművészeti egyetemi hallgatók –

lehetőséget adtak arra, hogy a vállalkozó játékosok irodalmi alakok bőrébe bújva belépjenek az irodalom teremtette valóságba – ott, ahol erre a hely a legmegfelelőbb – a nemzeti könyvtárban. Újrahasznosított papírból készült olvasó emberükkel a főbejáratnál rengetegen fényképezkedtek, de ötvenen követték az instrukciót is, és felmentek az általános olvasóterembe, ahol a csoport tagjai, valamint színes szalagok földön, lépcsőkoriáton, mennyezetben, székek és könyvespolcok között kanyargó útvesztője várták őket. A kiválasztott színt követve preparált könyvek, könyvrészletek és feladatok nyomán állhatott össze a kép a játék végén. Ne remélje, hogy megszabadul a könyvektől – lehetne ez a performansz utólagos mottója, ami melleleg a világhírű tudós, Umberto Eco könyvének címe is. Lehet, hogy az irodalom teremtette valóság az egyetlen?

Sághi Ilona
saghi.ilona.at.oszk.hu

Munkában a restaurátorok